

Petra KARPÍŠKOVÁ, *Příběh moderního tvůrce. Joža Uprka (1861-1940).* Diplomová práce, Historický ústav, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, České Budějovice 2007, 97 stran (včetně 25 příloh).

Posudek vedoucí diplomové práce

Předkládaná diplomová práce seznamuje čtenáře s malířem, který tvoří osobitou kapitolu českého, resp. moravského výtvarného umění období fin de siècle, o němž však dosud nevznikla vyčerpávající monografie, která by jeho přínos adekvátním způsobem zhodnotila; jeho obrazy jsou pozapomenuty a jehož příjmení je – pokud vůbec – chybně psáno. Diplomantka rovněž nepodává vyčerpávající Uprkův příběh s úplnou křivkou jeho vývoje, ale zamýšlí se nad tím nejdůležitějším, co utvořilo jeho specifikum; nad jeho vztahem k rodnému kraji s jeho vnější podobou (příroda, architektura, kroje, jazyk apod.) i skrytou tradicí v myšlení a regionální mentalitě. Je zřejmé, že bez Slovácka, bez Hroznové Lhoty, Kněždubu a dalších znamení kraje by se Uprkova umělecká cesta více podobala uměleckému směřování jeho generačních druhů spojených pražskou akademií.

V pramenném materiálu se tak diplomantka setkává s interpretačně náročnou kombinací; písemné prameny subjektivní povahy a ikonografické prameny z jednoho subjektivního zdroje se setkávají s pokusem o racionální uchopení specifického genia loci Slovácka – tentokrát skrze subjekt autorky. Proto nelze než potvrdit její slova z Úvodu práce, že se pohybuje „na rozhraní mezi kulturními dějinami a uměnovědnou prací“, přičemž v druhé poloze jde více než o dějiny umění o umění vidět a rozumět (tuto schopnost dokazují i přílohy, krajinné exteriéry fotografovala sama diplomantka a tvoří dokonalý pendant k odpovídajícímu textu). Je to interpretační pozice velice náročná a ne zcela bezpečná, diplomantka však rovnováhu interpretace dokázala uhlídat. Věrna přístupu, který nejvíc konvenuje její osobnosti, se dílem záměrem, dílem nedostatkem času vzdálila od exaktnějších, interpretačně snáze uchopitelnějších fází Uprkova života a díla. Její ulpění na fázi, v níž platí její dvě hlavní otázky, totiž za jakých podmínek se zrodí umělec a jaké místo v jejich hierarchii má důvěrné místo domova, je sice z hlediska psychologie výtvarného umění důležité, ale zbavuje nás možnosti poznat Uprku v „civilnějších“ souvislostech jeho aktivit v posledních desetiletích jeho života. Náznak důvodu ukončení výkladu nezávisle na ukončení života a díla zřejmě obsahuje úvod ve slovech „čas pro nestranný výklad teprve přijde“ (Je tomu tak?), jinak nás názvy kapitol sledujících chronologii zanechávají

v rozpacích. Jistou nedokončenost vyvažuje cenný konfrontační postřeh Uprka versus Schwaiger.

Přes jmenovaný nedostatek i na zúžené vytčené ploše diplomantka prokázala, že zásady historikovy práce ovládá. Tuto skutečnost i odvahu vnést do výkladu této práce smyslové postřehy, navíc bezchybný, obrazný jazyk (anakoluty působil pouze počítač) mne vedou k tomu, abych předkládanou diplomovou práci hodnotila ještě stupněm

v e l m i d o b ř e .

V Českých Budějovicích 25. ledna 2008

Doc. Dagmar Blümlová, CSc.